

26.5.2020

Uudenmaan ELY-keskukselle

Viitaten lausuntopyyntöönne 27.4.2020 Dnro UUDELY/4609/2020

Lausunto Neste Oyj:n NEXBTL-laitoksen rakentamista Porvoon Kilpilahteen koskevan hankkeen yva-ohjelmasta

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa hankkeen yva-ohjelmasta seuraavaa.

Kokonaisuutena tarkastellen NEXBTL-laitoksen panos uusiutuvien polttoaineiden lisäämisessä voidaan katsoa ilmastonmuutoksen ja kiertotalouden kannalta positiiviseksi. Hankkeen hyötynä on etenkin laitokselle rakennettava uusi jätevesien esikäsitteily, joka hyödyttää myös jo olemassaolevia yksiköitä ja uusiutuvien raaka-ainelaivojen tankkeja.

Katsomme kuitenkin, että hankkeen yva-ohjelmassa on seuraavat vaihtoehtovertailua, hajuhaittoja, tieliikennettä sekä öljy- ja kemikaalivahinkoja koskevat puutteellisuudet, jotka tulisi korjata yva-selostusvaiheessa.

Vaihtoehtoverailu

Yva-menettelyssä on mahdollista esittää hanketta varten enemmän vaihtoehtoja kuin vain 0 ja 1 eli hanke joko toteutuu tai sitten ei. Eri vaihtoehtoja olisi voitu esittää käsiteltävien materiaalien määrän mukaan. Lisäksi jokaisen vaihtoehdon kohdalla tulisi selkeästi ilmoittaa mikä on kunkin hankevaihtoehdon uusiutuvan polttoaineen ja vedyn tuotannon vuotuinen kapasiteetti. Vain näin esitettynä vaihtoehtoja voi verrata keskenään.

Ohjelmassa esitetään, että kasvi- ja eläinrasvaa sekä jätevirtoja tulotisiin käyttämään 1,6 miljoonaa tonnia kun nykyisellään Porvoon, Rotterdamin ja Singaporen jalostamojen yhteenlaskettu kapasiteetti on 2,6 miljoonaa tonnia. Porvoon jalostamon nykyistä kasvirasva- ja eläinrasvakapasiteettia ei ilmoiteta missään, joten yva-ohjelmasta ei selkeästi käy ilmi kuinka suuresta kapasiteetin lisäyksestä todellisuudessa on kyse.

Haju

Kilpilahden teollisuusalueen lähialueiden asukkaiden kokemuksia hajun esiintyvyydestä ja viihtyvyyshaitoista on viimeksi tehty Neste Oyj:n ja Borealis Polymers Oy:n toimesta selvityksiä vuonna 2010. Kertakyselyn mukaan, jossa vastausprosentti oli 21%, alle viiden kilometrin etäisyydellä noin 25 % vastanneista piti hajuhaittaa hyvin häiritseväenä ja 20 % vastanneista piti hajuhaittaa selvästi häiritseväenä.

Nämä selvitykset vuodelta 2010 eivät sisällä kasviöljystä ja eläinrasvasta aiheutuvaa hajuhaittaa, joten hajuhaittojen selvittäminen juuri näistä lähteistä yhteisvaikutuksessa Kilpilahden teollisuusalueen muiden hajulähteiden kanssa olisi ensiarvoisen tärkeää.

Ohjelmassa ei lainkaan tuoda esille, miten hajuhaittoja aiotaan hankkeen edetessä selvittää. On selvää, että tuotantokapasiteetin kasvaessa huomattavasti, tulee hajuhaitta olemaan kysymys, johon hankkeessa ja sitä koskevassa ympäristövaikutuksia koskevassa ohjelmassa tulee vastata.

Tieliikenne

NEXBTL-hanketta koskevassa yva-ohjelmassa kuvataan, että “uusiutuvat raaka-aineet toimitetaan laitokselle pääasiassa laivoilla, mutta myös autokuljetukset ovat mahdollisia.” Mikäli autokuljetukset ovat osa hanketta, tulee niitä koskevista liikennejärjestelyistä ja liikenteen aiheuttamista haitoista sisällyttää tarkempi analyysi yva-selostukseen. Nyt yva-ohjelmassa tyydytään vain kuvaamaan tiejärjestelyjen nykytila ottamatta kantaa hankkeen mahdollisiin tieliikennevaikutuksiin.

Hankkeen öljy- ja kemikaalivahinkojen riski

Öljy- ja kemikaalivahingot ovat hankkeen isoin riski rakennettavan laitoksen läheiselle ympäristölle. Lisäksi levitessään öljy aiheuttaa laajemmallekin meri- ja pohjavesialueelle pilaantumista. Yva-ohjelmassa todetaan, että “jätevesien mukana Nesteen Porvoon jalostamolta mereen pääsee ravinteiden ja happea kuluttavan aineen (COD) lisäksi myös vierasainekuormitusta (mm. öljy, fenoli, PFOS ja nikkeli).” Tämä kuormitus tulee toiminnan laajentuessa lisääntymään ja vaatii tarkempia selvitys- ja monitorointitoimia, joista tulee lisätä kattava kuvaus yva-selostukseen.

Kilpilahden teollisuusalue, jolla hanke tulee sijaitsemaan, ja joka jo nykyisellään on Suomen suurimpia teollisuusalueita ja Pohjoismaiden suurin öljynjalostuksen ja kemianteollisuuden keskus, rajautuu itäiseen Suomenlahteen. Hankealue sijoittuu Kilpilahden teollisuusalueella Neste Oyj:n jo olemassa olevien rautatiepurkaustermiinalin ja öljysataman läheisyyteen, jolloin ohjelman mukaan voidaan hyödyntää nykyisiä satamalaitureita ja säiliöitä sekä logistiikkaa. Toteutuessaan hanke ei ohjelman mukaan aiheuta alusliikenteen kasvua mutta aluskoko tulee kasvamaan entisestä.

Öljy- ja kemikaalivahinkojen ennaltaehkäisystä ja torjumisesta ei kuitenkaan mainita ohjelmassa mitään. Sekä öljyvahinkojen ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä että öljyntorjuntatoimenpiteistä öljyvahinkojen sattuessa tulee tehdä kattava kuvaus yvasselostukseen.

Lisätietoja

- ympäristöjuristi Maria Westerman, puhelin 045 1140 088, maria.westerman@sll.fi
- Henni Pudas, henni.pudas@gmail.com

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON UUDENMAAN PIIRI RY

Laura Räsänen

Tapani Veistola

puheenjohtaja

erityisasiantuntija